

Kultur og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep.
0030 OSLO

Deres ref.: 2001/2725
ME/ME2 BoA:elt

Vår ref.: 2003/00239-2

Dato: 17.06.2003

HØRINGSUTTALELSE - RAPPORT OM TEKSTING AV NORSKPRODUSERTE FILMER

Norsk filmfond har mottatt til høring Kultur- og kirkedepartementets utredning om teksting av norske filmer for hørselshemmede. Høringen baserer seg på en rapport, utarbeidet på departementets oppdrag av Norsk filminstitutt, og er en respons på merknad i innstillingen fra Stortingets familie-, kultur- og administrasjonskomité til statsbudsjettet 2002. Formålet med en evt. ordning med teksting av norske filmer som vises på kino er å gjøre disse filmene (mer) tilgjengelige for hørselshemmede.

Norsk filminstitutts rapport konkluderer drøftingen av aktuelle tekniske og økonomiske forhold rundt teksting av norske filmer med å foreslå at alle kopier av statsstøttede norske filmer som vises på kino, skal tekstes, og at ordningen skal administreres gjennom Norsk filmfond. Norsk filminstitutt anslår kostnadene ved en slik ordning til å ligge på omkring 2 millioner kroner pr. år, men antar samtidig at øket besøk av hørselshemmede på norske filmer på sikt vil føre til at beløpet kan reduseres.

Norsk filmfond har ingen prinsipielle motforestillinger mot at forholdene skal legges best mulig til rette for at alle grupper i det norske samfunnet skal ha bredest mulig adgang til norske filmer - snarere tvert imot. Norsk filmfond har videre merket seg at det i våre nordiske naboland, mest omfattende i Sverige, har blitt gjennomført forsøk og (delvis) innført permanente ordninger for å lette tilgangen til film for hørselshemmede.

Norsk filmfonds kommentarer til rapporten fra Norsk filminstitutt er således av praktisk karakter:

Norsk filmfond har merket seg at filminstituttets teoretiske beregning av (det potensielle) markedet for kinobesøk blant hørselshemmede viser at det finnes en publikumsreserve på omkring 745.000 besøk pr. år i denne gruppen. Implisitt i Filminstituttets regnestykke ligger en forutsetning om at 9% av dette besøket vil falle på norske filmer, dvs. utregnet ca. 67.000 besøk.

Filminstituttet kalkulerer videre med at øket besøk av hørselshemmede på norske filmer vil generere ca. 4 millioner kroner i økte billettinntekter pr. år. På denne bakgrunn antar

Filminstituttet at over en viss tid vil kostnadene ved en ordning med teksting av norske filmer kompenseres av økte billettinntekter.

Denne utregningen stemmer utvilsomt matematisk og sosialøkonomisk, men tar ikke opp i seg markedsrealitetene i norsk film- og kinobransje: En økning i billettinntektene kommer, etter allmenn bransjevisdom (og nedfelt i Forskrift for tilskudd til produksjon av film, § 8-3, 1. avsnitt, 1. ledd) produsenten av filmen til gode med 25% av brutto billettinntekt. En ordning med teksting av norske filmer vil således - under optimale forhold - generere maksimum 1 million kroner på produsentleddet, dvs. på det leddet der Filminstituttet foreslår å legge ansvaret for og kostnadene ved alle praktiske sider ved ordningen. Produsentenes inntjening som følge av økt besøk vil således maksimalt generere under halvparten av de 2-2,5 millioner kroner som Filminstituttet beregner de direkte kostnadene ved ordningen til å bli.

Filminstituttets regnestykke kalkulerer heller ikke indirekte kostnader forbundet med å administrere ordningen, og med den praktiske utarbeidelsen av tekstmanuskripter og tekstlister, samt klisjékorrektur, teksting og etterkontroll av mer enn 200 filmkopier årlig. Norsk filmfond har ikke hatt anledning til å beregne indirekte kostnader ved en evt. ordning, men det er åpenbart at de vil løpe opp i beløp som svekker argumentet om (senere) kompensierende inntekter. Dersom en ordning med teksting av norsk film for hørselshemmede innføres, er det Filmfondets oppfatning at alle kostnader forbundet med ordningen må dekkes av det offentlige. Dette er også, etter hva fondet kjenner til, tilfelle med alle de ordningene som er utprøvd og/eller etablert i våre naboland.

Norsk filmfond har ingen kommentarer til Filminstituttets vurdering av de tekniske alternativene for teksting. Filmfondet sier seg derfor enig i at i overskuelig fremtid (hvilket i prosjeksjonsteknisk sammenheng antas å være 5-10 år) er tradisjonell teksting ("etsing"/"kjemisk teksting") det eneste aktuelle alternativet. Norsk filmfond skal imidlertid i denne sammenheng få peke på at uttalelsen fra Stortingets familie-, kultur- og administrasjonskomité nettopp synes å hvile på en forestilling - om ikke en forutsetning - om at kostnadsbesparende, elektroniske tekstingssystemer for film til kinovisning allerede er tilgjengelige og i bruk på det nåværende tidspunkt.

Norsk filmfond takker for tilliten som kommer til uttrykk ved forslaget om at ordningen skal administreres gjennom Norsk filmfond, men vil påpeke at ordningen prinsipielt er rettet mot visningsleddet, der formålet med ordningen - å bedre tilgjengeligheten for norsk film for hørselshemmede - får sin uttelling og der vellykketheten av tiltaket kan måles. I de forsøk og tiltak som er gjennomført i våre naboland, er da også ansvaret for gjennomføringen tillagt de offentlige instansers (filminstitutter eller tilsvarende) virksomhetsområder som ivaretar publikumsrelaterte oppgaver, dvs. distribusjons- eller visningstiltak. Omskrevet til norske forhold vil dette bety at det mest nærliggende forvaltningsorgan for en slik ordning vil være Film&Kino.

Norsk filmfond antar at de estetiske (og muligens åndsverksmessige) hensynene som må ivaretas i forhold til en ordning med teksting av alle visningskopier av norske filmer, blir drøftet av de bransjeorganisasjoner der slike hensyn og vurderinger er forankret. Filmfondet vil for ordens skyld bare kort påpeke at teksting fremstår som et forstyrrende element på lerretet for dem som ikke har behov for dette.

Arkivmessige hensyn henhører under Norsk filminstituttets forvaltningsansvar, men siden Filminstituttet ikke er nevnt blant instansene som er invitert til å avgi hørings svar (og siden Filminstituttet ikke drøfter disse hensynene i sin rapport), skal Norsk filmfond bemerke at pliktavleverte eksemplarer (originalnegativ og brukskopi) av norske filmer ikke bør være tekstet, av hensyn til primærmaterialets integritet. Det bør i så fall imidlertid vurderes om tekstlister benyttet til å tekste visningskopier skal pliktavleveres.

Med vennlig hilsen
NORSK FILMFOND

Stein Slyngstad
direktør